

Polymethiniové soli a jejich potenciál v migrastatické terapii dlaždicobuněčného karcinomu hlavy a krku

Semančík V.¹, Hönigová K.², Jakubek M.³, Kalfeřt D.¹, Plzák J.¹, Masařík M.^{2,4}

¹Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku 1.LF UK a FNMH; ²Ústav patologické fyziologie Lékařské fakulty Masarykovy univerzity; ³BIOCEV, Laboratoř medicíně chemie 1.LF UK; ⁴Fyziologický ústav Lékařské fakulty Masarykovy univerzity

Úvod

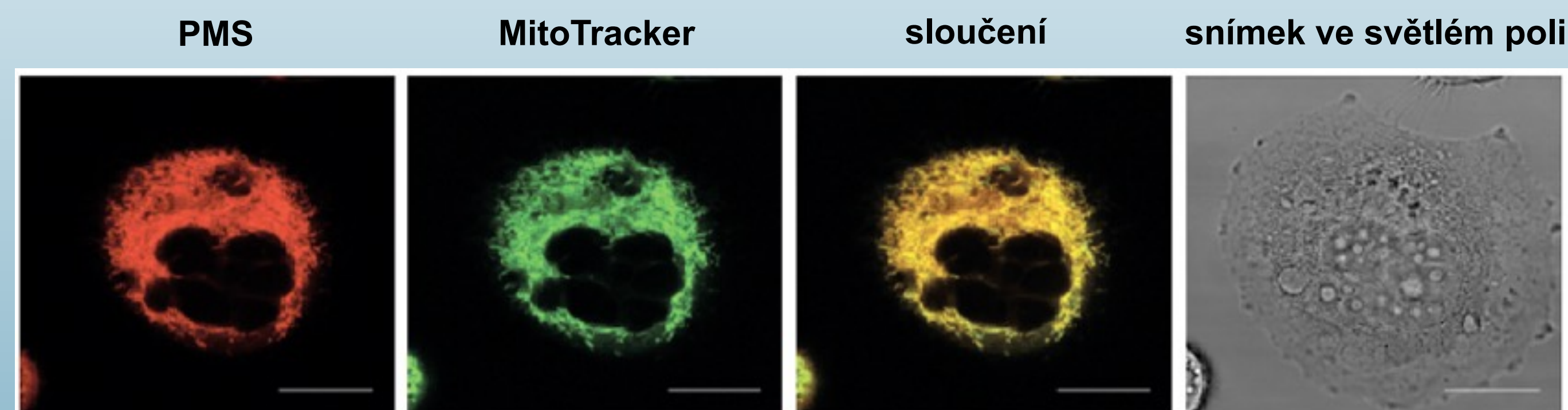
- Polymethiniové soli (PMS) představují třídu kationtových sloučenin, které jsou intenzivně zkoumány pro jejich potenciál v onkologické terapii.
- Migrastatická terapie je inovativní přístup onkologické léčby, která cílí na blokování schopnosti nádorových buněk se pohybovat a zakládat metastázy.
- Cílem je nyní ověřit účinnost PMS na buněčných liniích odvozených od vzorků nádorové tkáně dlaždicobuněčného karcinomu hlavy a krku (HNSCC).

Metodika

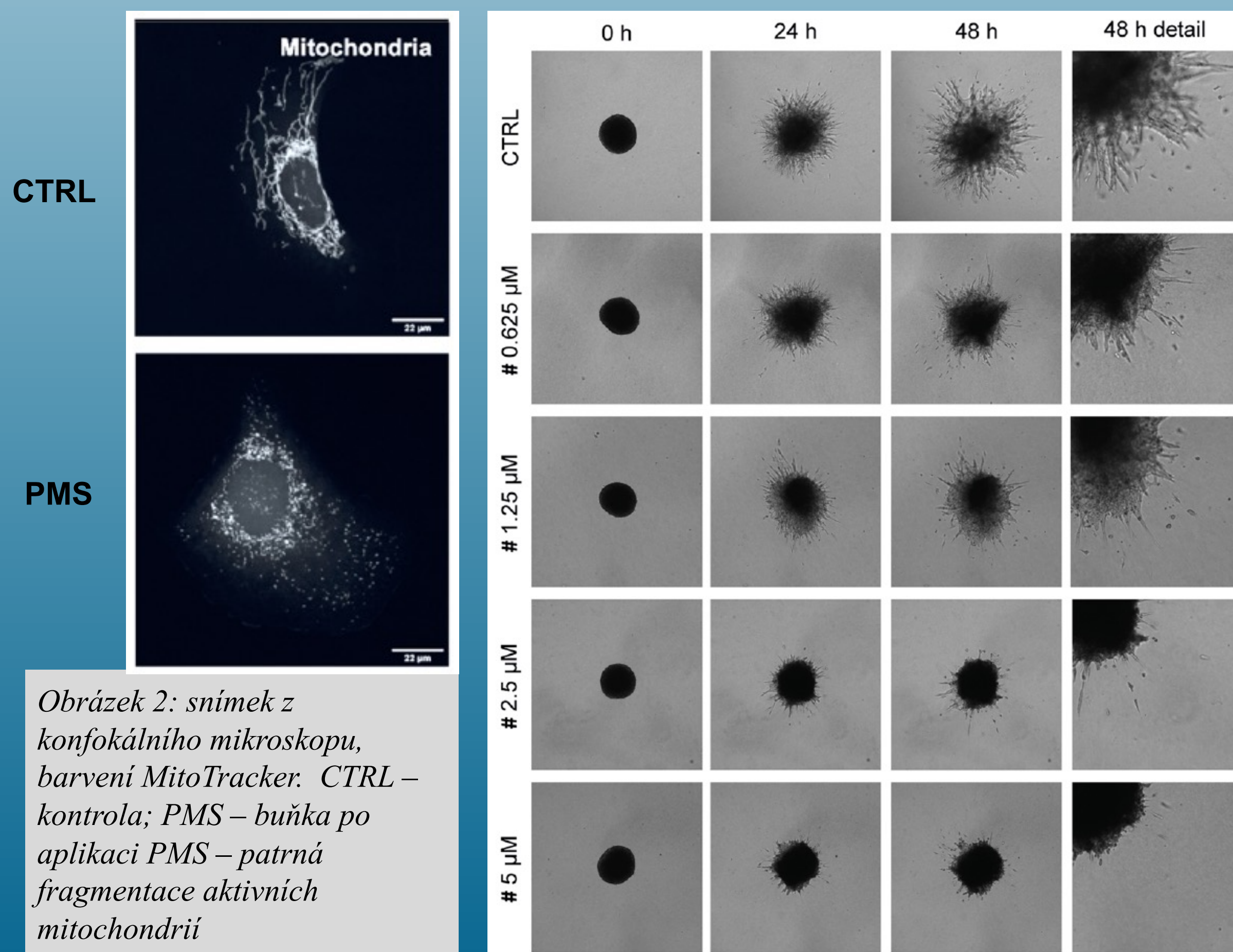
- odběr vzorků nádorové tkáně při plánovaných operacích u pacientů s histologicky verifikovaným primárním dlaždicobuněčným karcinomem orofaryngu
- vylučující kritéria – předchozí chemoterapie či radioterapie, recidivy
- vytvoření buněčných a ev. organoidových linií odvozených z odebrané nádorové tkáně
- vyhodnocení účinků PMS na proliferaci, apoptózu a migraci nádorových buněk pomocí fluorescenční a konfokální mikroskopie, průtokové cytometrie, testů životaschopnosti (MTT/WST), qPCR, detekce markerů EMT

Výsledky

- PMS se akumulují v mitochondriích nádorových buněk (obr.1)
- PMS způsobují oxidativní stres, redistribuci a celkově snížení množství mitochondrií (obr.2)
- PMS potlačují proliferaci a migraci nádorových buněk (obr.3)
- PMS vykazují selektivní cytotoxický účinek proti nádorovým buňkám (graf 1)

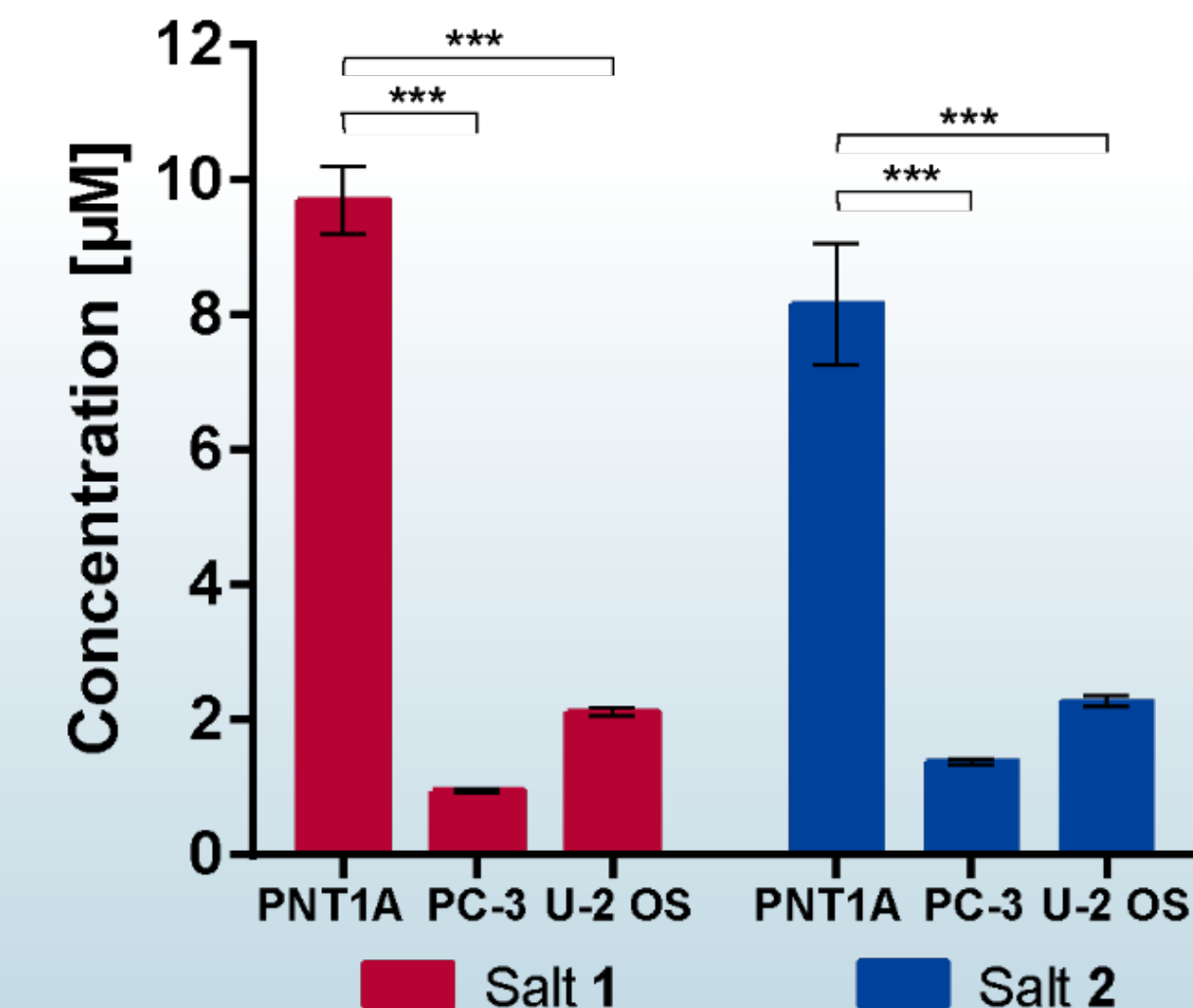

Obrázek 1: intracelulární lokalizace PMS u živých nádorových buněk PC-3, měřítko 20 µm

Obrázek 2: snímek z konfokálního mikroskopu, barvení MitoTracker. CTRL – kontrola; PMS – buňka po aplikaci PMS – patrná fragmentace aktivních mitochondrií

Obrázek 3: 3D sferoid assay z nádorových buněk 4T1 v Matrigelu – po aplikaci PMS je patrné snížení rychlosti šíření a invaze i při nízkých koncentracích PMS

Graf 1: Porovnání IC_{50} (koncentrací PMS, při kterých dojde k zániku poloviny buněk) u různých buněčných linií. PNT1A – benigní prostatické buňky; PC-3 – buněčná linie karcinomu prostaty; U-2 OS – buněčná linie osteosarkomu

Cíle

- Syntéza a optimalizace PMS, testování nových PMS.
- Ověření selektivní cytotoxicity PMS na buněčnou vitalitu HNSCC buněk.
- Zhodnocení migrastatického a antiinvazivního potenciálu PMS u HNSCC buněčných linií.

Závěr

- PMS mají schopnost selektivně se vázat na mitochondrie nádorových buněk, které vykazují změněnou metabolickou aktivitu.
- Tato selektivní akumulace je pravděpodobně dána záporným potenciálem vnitřní mitochondriální membrány (IMM) a vysokou afinitou ke kardiolipinu, fosfolipidu IMM.
- PMS vykazují významné migrastatické a antiinvazivní vlastnosti. Způsobují translokaci mitochondrií z okraje buněk do perinukleární oblasti, což narušuje jejich motilitu.
- PMS představují velmi slibnou skupinu látek, které mají potenciál v migrastatické terapii nádorových onemocnění.
- Další fází je testování PMS na vzorcích HNSCC, kde zatím vykazují podobné účinky jako u komečních nádorových linií.

Zdroje

- Fialova JL, Hönigová K, Raudenska M, Miksatková L, Zabalová R, Navrátil J, et al. Pentamethinium salts suppress key metastatic processes by regulating mitochondrial function and inhibiting dihydroorotate dehydrogenase respiration. *Biomedicine and Pharmacotherapy*. 2022 Oct 1;154.
- Raudenská M, Petrláková K, Juriňáková T, Leischner Fialová J, Fojtů M, Jakubek M, et al. Engine shutdown: migrastatic strategies and prevention of metastases. Vol. 9, *Trends in Cancer*. Cell Press; 2023. p. 293–308.